



TBMM
HALKLARIN EŐİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŐKANLIĐI
Sayı : 17325
Tarih : 07-06-2026

10/3996

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

AŐaĐıda belirtilen gerekçeler doğrultusunda; karayolu taşımacılığı iŐ kolunda faaliyet yürüten nakliyecilerin, kamyoncu ve tır Őoförlerinin yaŐadığı ekonomik, hukuki ve yapısal sorunların tespiti, bu sorunların toplumsal ve ekonomik etkilerinin ortaya konulması ve çözümlerinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İttüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT
DEM Parti Grup BaŐkanvekili
Kars Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'de karayolu taşımacılığı iŐ kolu; üretim, ticaret ve tedarik zincirinin en kritik halkalarından birini oluŐtırmakta olup milyonlarca yurttaŐın doğrudan ve dolaylı geçim kaynağıdır. Ancak son yıllarda artan maliyetler, ağır idari yaptırımlar, plansız düzenlemeler ve denetim eksiklikleri iŐ kolunu derin bir krize sürüklemiŐtir.

BaŐta akaryakıt fiyatlarındaki artış olmak üzere, girdi maliyetlerindeki yükseliŐ nakliyecilerin sürdürülebilir çalışma koŐullarını ortadan kaldırmıŐtır. Hava ve deniz taŐımacılıĐına tanınan vergi istisnalarının karayolu taşımacılığı için uygulanmaması, iŐ kolları arası eŐsitsizliĐi derinleŐtirmektedir. Bu durum küçük ve orta ölçekli taşımacıların piyasadan tasfiye edilmesine yol açmakta, sektörü büyük sermaye lehine tekelleŐmeye açık hale getirmektedir.

Öte yandan son dönemde yürürlüğe giren trafik ve taşımacılık mevzuatındaki yüksek idari para cezaları ve yaptırımlar, ölçölülük ilkesini aŐan bir nitelik taŐımaktadır. ÖrneĐin takograf ihlallerine iliŐkin cezaların on binlerce lirayı bulan tutarlara ulaşması ve ehliyet men yaptırımları, hem Şoförleri hem de ruhsat sahiplerini ekonomik olarak yıkıma sürüklemektedir. Cezalar caydırıcılıktan öte iŐ kolunu tasfiye edici bir boyuta ulaşmıŐtır.

İş kolunda ayrıca mevzuat karmaşası ve işlevsiz belge düzeni dikkat çekmektedir. Ulaştırma alanında verilen çok sayıda yetki belgesine rağmen etkin bir planlama ve denetim mekanizmasının kurulamamış olması, kayıtlı çalışanların aleyhine, kayıt dışılığın ise lehine bir tablo ortaya çıkarmaktadır. Özellikle K1, K2 ve K3 belgelerine sahip taşımacıların sistem içinde korunmaması ve piyasanın tamamen kontrolsüz bırakılması iş kolunda haksız rekabeti artırmaktadır.

Serbest piyasa koşullarının hiçbir düzenleyici mekanizma olmaksızın uygulanması da nakliyeciler açısından ciddi gelir kayıplarına yol açmaktadır. Taşıma ücretlerinde taban fiyat uygulamasının olmaması, maliyetlerin altında iş kabul etmeye zorlanan taşımacıların borçlanmasına ve güvencesizleşmesine neden olmaktadır.

Bununla birlikte, şoförlerin çalışma ve dinlenme koşulları da insan onuruna yaraşır olmaktan uzaktır. Mevzuatta öngörülen dinlenme sürelerinin sahadaki altyapı eksiklikleri nedeniyle uygulanamaması, şoförleri ya cezaya ya da güvensiz çalışma koşullarına mahkûm etmektedir. Yeterli dinlenme alanlarının bulunmaması, hem işçi sağlığını hem de trafik güvenliğini tehlikeye atmaktadır.

Ehliyet ceza puanı sisteminin mevcut hali de meslek icrasını doğrudan engelleyen sonuçlar doğurmaktadır. Kısa sürede dolabilen ceza puanları nedeniyle şoförlerin meslekten geçici olarak men edilmesi, emekçilerin gelir güvencesini ortadan kaldırmaktadır. Buna karşın alkol ve uyuşturucu gibi ağır ihlaller ile diğer idari ihlaller arasında ayırım gözetilmemesi, adil bir yaptırım rejiminin kurulamadığını göstermektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde kurulacak bir araştırma komisyonu ile; akaryakıt maliyetleri ve vergi politikalarının karayolu taşımacılığı üzerindeki etkilerinin, idari para cezalarının ölçülülüğü ve iş koluna etkilerinin, mevcut belge sisteminin işlevselliğinin, taşımacılık piyasasında fiyatlandırma ve rekabet koşullarının, şoförlerin çalışma, dinlenme ve sosyal haklarının, trafik güvenliği ile emekçi hakları arasındaki dengenin bütünlüklü bir şekilde incelenmesi gerekmektedir.

Demokratik bir hukuk devletinde; emeğin sömürülmesine karşı emekçiyi koruyan, küçük üretici ve esnafı serbest piyasa karşısında yalnız bırakmayan, kamusal denetimi esas alan ve ulaşım politikalarını toplumsal fayda temelinde yeniden düzenleyen bir yaklaşım zorunludur. Nakliyecilik iş kolu da bu yaklaşımın somut olarak hayata geçirilmesi gereken alanlardan biridir. Bu çerçevede, iş kolunda yaşanan sorunların tüm boyutlarıyla araştırılması ve kalıcı çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Meclis'in bu alandaki sorumluluğunu yerine getirmesi açısından bir Meclis Araştırması açılması elzemdir.